

[Niels Pedersen.]

ling til at indgå overenskomst med arbejdstageren. Opfindelser, hvis udnyttelse ikke falder indenfor arbejdsgiverens virkeområde, kan arbejdstageren frit disponere over.

Den svenske lov slår fast, at arbejdstageren er berettiget til en rimelig godtgørelse for den ret, han afstår. Godtgørelsen fastsættes under hensyntagen til opfindelsens værdi, omfanget af retten til opfindelsen og den betydning, ansættelsen i virksomheden har haft for fremkomsten af opfindelsen, ligesom der tages hensyn til arbejdstagerens lønforhold. Den svenske lov indeholder endvidere bestemmelser om pligt for arbejdstageren til at give arbejdsgiveren meddelelse om fremkomsten af opfindelsen, om den frist, indenfor hvilken arbejdsgiveren skal meddele, om han ønsker ret til opfindelsen, om forholdene ved ansættelsens ophør og om hemmelighedspligt. Den svenske lovs § 10 omhandler endelig oprettelsen af et særligt nævn, fra hvilket arbejdsgiver, arbejdstager og eventuelt domstolene kan indhente udtalelser i tvivsspørgsmål i forbindelse med lovens anvendelse, og det er sikkert noget i den retning, det ærede medlem hr. Lindberg omtalte i sit indlæg her.

I Norge findes ingen lovbestemmelser om arbejdstageres ret til opfindelser, men man anvender standardarbejdskontrakter, som er godkendt af arbejdsgiverens og arbejdstagerens organisationer. Man agter dog vist at søge indført en lovgivning herom.

Den finske patentlov bestemmer, at retten til de af en arbejdstager gjorte opfindelser tilhører arbejdsgiveren, hvis dette er aftalt eller må forudsættes at være aftalt mellem parterne. Hvis en arbejdstager har gjort en opfindelse, som ikke efter aftale tilhører arbejdsgiveren, og som ikke kan udnyttes i virksomheden, er arbejdstageren pligtig at tilbyde opfindelsen til arbejdsgiveren, som inden 2 måneder skal svare, om han ønsker at overtage den mod et rimeligt vederlag. Jeg vil gerne sige, at 2 måneder er en altfor kort frist.

Den engelske patentlovgivning har ingen bestemmelser om, hvem der har retten til en arbejdstagers opfindelse, men hvis der opstår stridigheder mellem arbejdsgiver og arbejdstager med hensyn til retten over en arbejdstagers opfindelse eller med hensyn til ansøgt eller udstedt patent på en sådan opfindelse, kan en af parterne forlange sagen afgjort af patentmyndigheden. Under behandlingen kan patentmyndigheden, eventuelt domstolene, såfremt der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at tilkende

den ene part den fulde ret til opfindelsen, foretage en fordeling af retten mellem parterne.

Efter den hollandske lov tilkommer retten til en arbejdstagers opfindelser arbejdsgiveren, men hvis arbejdstagerens lønforhold ikke er sådan, at han har fået et passende vederlag, er arbejdsgiveren pligtig at betale ham et beløb, der fastsættes under hensyntagen til opfindelsens økonomiske værdi og de omstændigheder, under hvilke den er fremkommet. Hvis parterne ikke kan enes derom, kan de anmode patentmyndigheden om en bindende aftale.

I Tyskland, som med hensyn til patentlov og patentundersøgelser har været førende, havde man ikke før krigen en lovgivning om arbejdstageres opfindelser. Nu har man i Østtyskland fået en lov, hvorefter en opfindelse tilhører den, der har stillet opgaven. Der gælder særlige regler for opfindelser, der er gjort i forbindelse med opfinderens arbejde indenfor en folkeejet bedrift, et offentligt forskningsinstitut eller andre offentlige institutioner, idet opfinder kun kan udnytte sit patent på en sådan opfindelse erhvervsmæssigt med tilladelse fra patentmyndigheden, der kan tilstå andre ret til mod vederlag til opfinderen at udnytte opfindelsen.

I De Forenede Stater i Amerika har man bortset fra visse statsansattes opfindelser ingen lovbestemmelser om retten til arbejdstageres opfindelser. Det kan parterne selv træffe aftale om. Hvis en arbejdstager i tjenestetiden med udnyttelse af arbejdsgiverens materiale og erfaringer har gjort en opfindelse, er arbejdsgiveren beskyttet ved den såkaldte shop-right, virksomhedsret, som er en praktisk coutume, der giver den pågældende virksomhed ret til uden vederlag at udnytte opfindelsen, medens ejendomsretten til opfindelsen forbliver hos opfinderen. Hvis arbejdstageren udtrykkeligt er ansat til at arbejde på en bestemt opfindelse, har arbejdsgiveren i praksis fået tilkendt ejendomsretten til selve opfindelsen.

I en højesteretsdom herhjemme af 1. februar 1946 blev det fastslået, at dette også kan gælde her hos os.

Efter den svenske lov, som jeg tidligere har omtalt, kan man ifølge § 3, andet stykke, også benytte sig af shop-right, virksomhedsret. Jeg savner dette i det lovforslag, vi her behandler.

Som regel kan man ikke lige straks sige, hvor meget en opfindelse er værd. Det viser sig først, når den bliver indført i produktionen, og når der er opnået et effektivt